

Wandelroute Het Groote Zand bij Hooghalen

Tekst: Bertus Boivin / Eric van der Bilt
foto: Auke Lubach

Het Groote Zand ten oosten van Hooghalen is een van de mooiste heidelandschappen van Drenthe. Geen grote stille heide, maar een reliëfrijk terrein met hoge zandkoppen en kletsnatte laagtes. Er groeien bomen op de hei, eiken, berken, dennen, hier en daar zelfs een enorme tamme kastanje. Over het veld loopt een oud zandpad. Aan de randen gaat het veld geleidelijk over in het bos dat het oude stuifzand vasthield en de vormen van de zandduinen daarmee voorgoed 'bevroor'. Is het een wonder dat deze prachtige wereld in Hooghalen het Paradijs wordt genoemd?

Informatie over de wandelroute

Lengte route 4,5 km.

Startpunt informatiebord op de parkeerplaats van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork.

Gps-coördinaten startpunt

N 52° 55' 18" / O 06° 34' 13"

Openbaar Vervoer

Bus Assen/Zweeloo, uitstappen halte centrum in Hooghalen. Zie www.9292ov.nl of bel (0900) 9292.

Begaanbaarheid

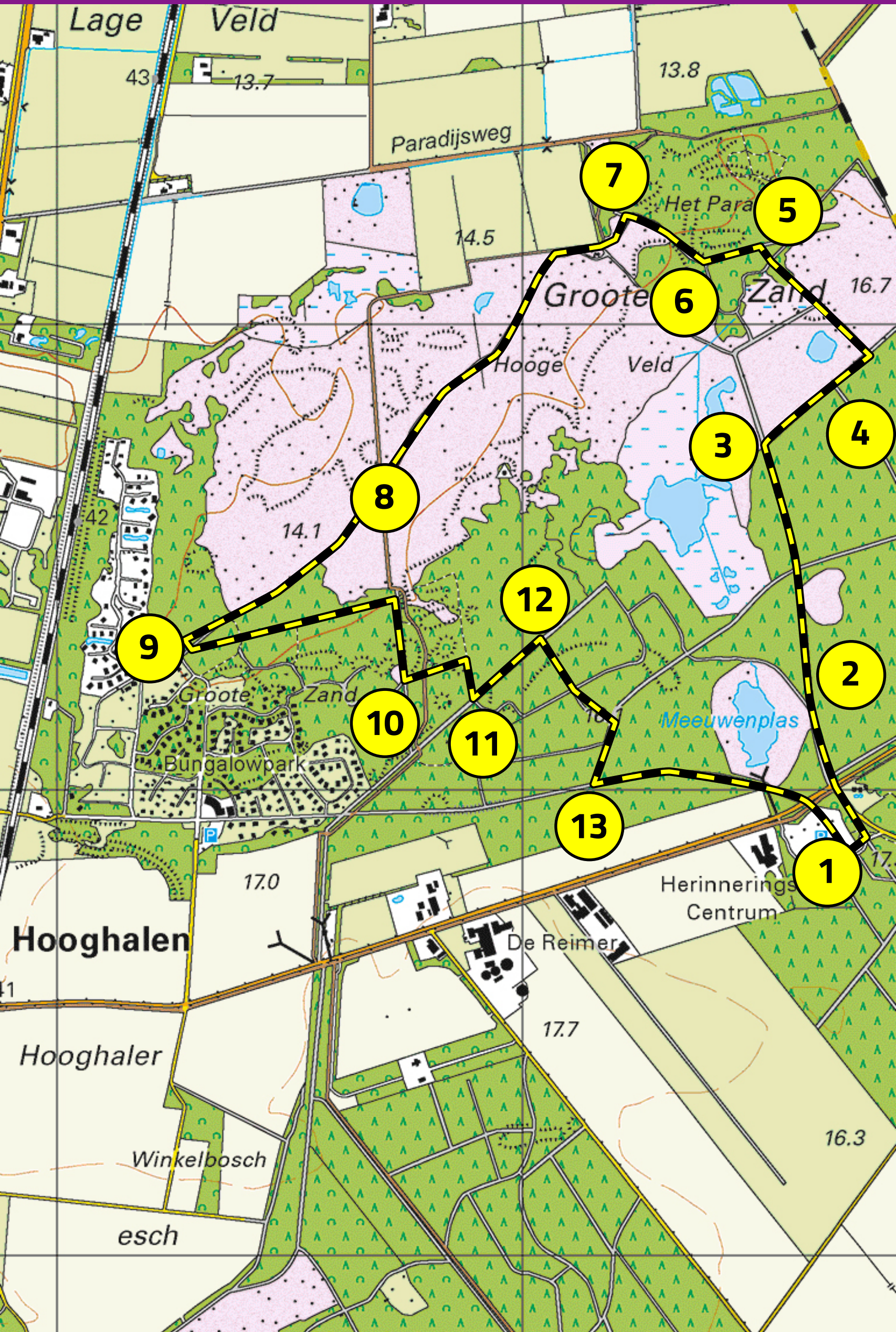
De paden over het westelijke deel van de route over het veld zijn in natte tijd moeilijk begaanbaar. Laarzen zijn dan onmisbaar. Het alternatief is om bij 7 het fietspad te nemen en de route bij 10 weer op te pakken. Honden zijn niet toegestaan vanwege het vee.

Paaltjes met paarse koppen wijzen u de weg over het Groote Zand.

Audiotour (8 min)

Route Groote Zand

Routebeschrijving Groote Zand

- 1** Vanaf de parkeerplaats steekt u de doorgaande weg over. U neemt het brede zandpad.
- 2** Rechts aan het begin van het pad staat de startpaal van de wandeling.
- 3** Het pad blijft u volgen tot het omheinde terrein. Ga daar (nog) niet het veld op, maar sla vóór het raster rechtsaf.
- 4** U loopt langs het raster. Neem daarna het eerste pad links via het wildrooster het veld op.
- 5** Het pad verlaat het open veld. In het bos gaat u op de T-splitsing linksaf.
- 6** Aan het eind van het pad gaat u op de driesprong rechtsaf.
- 7** Het pad leidt met een paar scherpe bochten naar een karrenspoor dat u over het centrale deel van het Groote Zand brengt.
- 8** Steek het fietspad over.

- 9** Aan het eind van het veld gaat u het rooster over en slaat meteen linksaf. Na zo'n 50 meter moet u weer linksaf het lange rechte pad op. Ga aan het eind van dit pad rechtsaf.
- 10** Na ongeveer 200 meter slaat u linksaf. U passeert het fietspad en komt op een zandweg uit. Ga daar rechtsaf.
- 11** Ga aan het eind van het pad linksaf.
- 12** U verlaat het brede pad en gaat rechtsaf. Op de T-splitsing slaat u vervolgens opnieuw rechtsaf.
- 13** Aan het eind van het pad komt u op een brede zandweg uit. U slaat hier linksaf. De zandweg brengt u terug naar het startpunt.

3 Kappen voor meer diversiteit

Het pad voert u door de boswachterij Hooghalen van Staatsbosbeheer. Vroeger waren dit saaie bomenakkers, aangelegd op grond die na ontginning te slecht was om als landbouwgrond te gebruiken. Dit deel van het bos is overigens pas na de Tweede Wereldoorlog ontgonnen en aangeplant. Staatsbosbeheer is al een flink aantal jaren bezig om het bos om te vormen tot een natuurlijker bos door bomen te kappen. Links van het pad is al heel veel bos verdwenen en heeft u uitzicht op het Groote Zand in de verte. Ook rechts wordt het bos uitgedund. Een aantal natte stukken is helemaal open gekapt. Deze acties moeten ervoor zorgen dat naast lariksen ook andere boomsoorten zich in het bos gaan thuis voelen.

Lariksen in herfstkleur

4 Beheer door begrazing

De weidsheid van het landschap overvalt je onmiddellijk. Er is op het veld geen vlak stukje te vinden. Dicht onder het oppervlak liggen keileemlagen die voorkomen dat het water in de grond wegzakt. In oostelijke richting zorgt een hoge zandkop ervoor dat je niet verder kunt kijken. U loopt hier over een stuk van het veld met de fraaie naam molinia, pijpenstrootje of in het Drents bente.

Het Drentse Landschap wil door maaien en begrazing het gewas terugdringen om de heistruikjes meer kans te geven. Onderweg zult u de Schotse hooglanders en Drentse heideschappen van het Groote Zand beslist tegenkomen. Die dragen op hun eigen manier bij aan het terreinbeheer. De schapen doen dat door her en der het lekkerste weg te peuzelen (de malse bosopslag), de runderen door consequent stukken af te grazen. Gelet op de enorme hoeveelheid pijpenstrootje zal het de schapen en de hooglanders zonder hulp van de maai- en plagmachine niet lukken om de vergrassing te keren. Als u even van het pad afgaat, ziet u dat overal tussen het gras nog wel hei staat.

5 Verschil in beheer

Op het pad langs het mooie houtwalletje zal het weinig moeite kosten de verschillen met

de Staatsbossen te zien. Hier groeien allerlei soorten door elkaar en van zeer verschillende diameters en leeftijden. Opvallend is het ontbreken van een struiklaag hoewel er voldoende zonlicht op de grond valt om struiken een kans te geven. Een verklaring voor dit fenomeen is niet moeilijk: ook hier kunnen de schapen en runderen hun buik rond eten.

6 Verdwenen hunebedden

Op het Groote Zand zijn in 1946 tijdens de ontginning de restanten van twee hunebedden gevonden. Alleen de hunebedvloeren en de afdrukken van de draagstenen waren nog aanwezig. Zoals tientallen andere Drentse hunebedden zijn ook deze twee exemplaren in de zeventiende en achttiende eeuw

verdwenen. De stenen werden 'geklopt' tot wegverharding. Een eindje rechts van het pad ligt achter de zandwallen een lager gebied dat de Hooghalers 'het Paradijs' noemen. In vroegere tijden was deze veenplas het zwembad en de ijsbaan van het dorp. Toen in de jaren zestig de grondwaterstand ten behoeve van de landbouw in de omgeving werd verlaagd, kwam er een eind aan dit Paradijs.

7 Hooge Veld

Dit deel van het Groote Zand heet het Hooge Veld. Links van het pad ziet u de hoge keileem rug die van grote invloed is op de waterhuishouding van dit deel van het veld. Door de afwisseling van lage en hoge, natte en droge gedeelten, groeien hier vrijwel alle

Links kraaiheide en rechts struikheide

heidesoorten. Let vooral op de mooie donkergroene stukjes kraaihei. Ook de landbouwgrond ten noorden van het veld is nu eigendom van Het Drentse Landschap. Vlak voor het pad het fietspad kruist, kunt u links de stobben van de omgehakte lariksen nog zien. Stelt u zich voor: vroeger liep het bos door tot aan de noordrand van het veld.

8 Boomleeuwerik

Het Groote Zand is voor vogelliefhebbers een heel bijzonder gebied. Een opvallende verschijning is bijvoorbeeld de boomleeuwerik die de bomen op de hei weet te waarderen. Bovenin zingt hij in het voorjaar zijn melodieuze lied.

Foto: Ján Svetlík - Flickr, CC BY-SA 2.0

Ochtendsfeer in het naaldbos

9 Natuurlijk bos

Anders dan de bossen aan het begin van de wandeling loopt u hier in een natuurlijk stuk bos dat spontaan op de hei is uitgegroeid. In dit soort bossen hoeft nauwelijks onderhoud gepleegd te worden. De natuur ruimt er haar eigen rommel op.

11 Eikenhakhoutbos

Dit brede bospad ligt tussen het terrein van Het Drentse Landschap (links) en dat van Staatsbosbeheer (rechts). Het bos rechts is een voormalig eikenhakhoutbos. De onderkant van de stammen is buiten proportie breed.

Vroeger werd hier om de zoveel jaar gekapt. Toen men geen belangstelling meer voor het hout had, kregen de bomen de kans om door te groeien. De bosbouwers kozen de mooiste uitloper uit en haalden de rest van de telgen weg. In de bosbouw heet dit 'op enen zetten'.

12 Amerikaanse eiken

Lange tijd hoorde de Amerikaanse eik tot de onbetwiste favorieten van de bosbouwers. De boom groeide veel sneller dan inlands loofhout en had een relatief hoge opbrengst. En dat de Amerikaan in de herfst prachtig rood kleurde, was mooi meegenomen voor de wandelaar.

13 Meeuwenplas

Na een paar honderd meter komt u vlak langs de Meeuwenplas. De kans dat u in de plas een meeuw zult zien, is overigens klein. De kokmeeuwen die hier vroeger hebben gebroed zijn terug naar de kust. Verdroging en vermesting beroofden de vogels destijds voor een groot deel van zijn voedselbronnen als regenwormen en andere bodemdieren. Bovendien heeft Staatsbosbeheer de Meeuwenplas in de jaren zeventig uitgebaggerd en de bentepollen waar de meeuwen zich in nestelden weggehaald.

Spoorlijn naar Kamp Westerbork

De brede zandweg die u naar het startpunt terugbrengt, is vlak en heeft ruime bochten. Op lagere plekken zoals bij de Meeuwenplas, is de weg opgehoogd tot een soort dijkje. De zandweg is het tracé van het voormalige spoorlijntje van de lijn Beilen-Assen naar Kamp Westerbork. Vanaf de 'Boulevard des Misères' op het kamp werden in lange treinen meer dan 100 duizend joodse Nederlanders naar Duitsland gedeporteerd. Op 2 november 1942 vertrok de eerste van meer dan 90 treinen uit het kamp. In het Herinneringscentrum Kamp Westerbork vindt u een indrukwekkende presentatie over het leven in het kamp en het lot van zijn bewoners. Zie voor informatie www.kampwesterbork.nl

Vakantie bij Het Drentse Landschap?

Stichting Het Drentse Landschap heeft een aantal prachtig gelegen vakantiewoningen in of vlakbij natuurgebieden. Het zijn zéér bijzondere woningen die herinneren aan het Drenthe van weleer. Wilt u meer weten?

Kijk op

www.drentslandschap.nl/vakantiewoningen
of bel tijdens kantooruren (0592) 30 41 39.

Stichting Het Drentse Landschap

Postbus 83, 9400 AB Assen

(0592) 31 35 52

info@drentslandschap.nl

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Het Drentse Landschap

